

SIAM On War 2484

ประเทศไทยกับการเข้าสู่สงครามในช่วง WW II

นาวาเอก สถาพร วาจรัตน์

ผู้อำนวยการกองศึกษาการสงครามทางเรือ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

*War is not an independent phenomenon,
but the continuation of politics
by different means. Everything in war
is very simple. But the simplest
thing is difficult. Courage, above all things,
is the first quality of a warrior.*

Carl von Clausewitz

บทนำ

หลักคิดแนวทางการทำสงครามของ Clausewitz ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งในหนังสือ ON WAR ว่า “สงครามคือความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายทางการเมืองโดยวิธีอื่น” ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีที่ว่าด้วยการทำสงคราม และการศึกษากฎการศึกษาจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา โดยใช้ผลงานของนักทฤษฎียุทธศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เช่น Carl Von Clausewitz หรือ Sun Tzu มาเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดกรอบการวิเคราะห์ในแต่ละกรณีนั้น จะเป็นเครื่องช่วยสำคัญในการประเมินหนทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังทางทหาร เพื่อดำรงไว้ซึ่งเป้าหมายทางการเมือง ซึ่งผู้นำทั้งทางการเมืองและทางทหารสามารถ นำแนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้ ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งจากกรณีบทเรียน ที่สามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ หรือบทเรียนที่ประสบกับความล้มเหลว โดยจะต้องนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน และ รวมทั้งปัญหายุทธศาสตร์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

“สยาม” (SIAM) เป็นชื่อเรียกประเทศไทยในอดีต ซึ่งสยามเป็นชื่ออย่างเป็นทางการของไทยตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา ก่อนเปลี่ยนเป็น “ไทย” เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ พระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้ชื่อ สยาม ในการทำสนธิสัญญากับต่างชาติเป็นเวลาหลายศตวรรษ เนื่องจากราชอาณาจักร ประกอบด้วยคนหลายชาติพันธุ์ อาทิ ไท ลาว มอญ ญวน เขมร แขก จีน ฝรั่งเศส และมลายู พระมหากษัตริย์ไทยจึงเรียกดินแดนแห่งนี้ว่า ประเทศสยาม เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของประชาชน อีกทั้ง ชื่อ สยาม นั้น ก็ยังคงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในวงการวิชาการ ของต่างประเทศอีกด้วย

บทความนี้จะได้ศึกษา วิเคราะห์ กรณีพิพาทอินโดจีน หรือที่รู้จักกันในชื่อ สงครามอินโดจีน ซึ่งในภาษาอังกฤษ รู้จักกันในชื่อ “French-Thai War” หรือ “สงครามฝรั่งเศส - ไทย” เป็นการรบกันระหว่างประเทศไทยกับรัฐบาลวิซีฝรั่งเศส ระหว่าง วันที่ ๖ - ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๔ จากเหตุความขัดแย้งในการอ้างสิทธิเหนือดินแดน อินโด - จีนฝรั่งเศสบางส่วน คือ ลาว และกัมพูชา ซึ่งเคยเป็นประเทศราชของไทยมาก่อน โดยมีเหตุการณ์สำคัญ เช่น สมรภูมิบ้านพร้าว และการรบที่เกาะช้าง ฯลฯ โดยจะวิเคราะห์ ตามขั้นตอนในการกำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ความสอดคล้องระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และยุทธการ (The Interrelationship of Policy, Strategy and Operations)
๒. การตัดสินใจในการเข้าสู่สงคราม (The Decision for War)
๓. ข่าวกรอง การประเมินค่า และการวางแผน (Intelligence, Assessment and Plans)
๔. เครื่องมือที่ใช้ของกำลังอำนาจแห่งชาติ (The Instruments of National Power)
๕. การตอบโต้ การปรับแผนการรบ และการประเมิน (Interaction Adaptation and Reassessment)
๖. การสิ้นสุดสงคราม (War Termination)
๗. เอาชนะเพื่อสันติภาพและเตรียมพร้อมสำหรับสงคราม (Winning the Peace and Preparing for War)

ความสอดคล้องระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และยุทธการ

ความเป็นมา

จากผลพวงแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๘ - ต้นศตวรรษที่ ๑๙ ที่ จอห์น เคย์ (John Kay) ประดิษฐ์เครื่องทอผ้าแบบกระสวยพุ่งหรือที่กระตุกอีไล วิตนีย์ (Eli Whitney) ผลิตเครื่องแยกเมล็ดฝ้ายจากใยฝ้าย ทำให้การปลูกฝ้ายและความต้องการแรงงานทาสไร่ฝ้ายขยายตัวอย่างรวดเร็ว อับราฮัม ดาร์บี (Abraham Darby) ได้พบวิธีใช้ถ่านหินที่ให้ความร้อนสูง (Coke) และภายหลังครอบครัวของเขาจึงนำไปใช้ถลุงเหล็กได้เหล็กกล้ามาใช้ในอุตสาหกรรมสำหรับเครื่องจักรไอน้ำ โทมัส นิวโคเมน (Thomas Newcomen) ได้เริ่มนำพลังไอน้ำมาใช้หมุนกังหันสูบน้ำหรือวิดน้ำในการทำเหมืองแร่ เป็นเครื่องจักรขนาดใหญ่มาก ขณะนั้นเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงานต่าง ๆ อาศัยพลังงานจากลม พลังน้ำ และม้าหรือพลังงานจากกำลังคนในการขับเคลื่อนเครื่องจักร ริชาร์ด เทรวิธิค (Richard Trevithick) ประดิษฐ์หัวรถจักรไอน้ำคันแรก เมื่อ ค.ศ.๑๘๐๓ ในปี ค.ศ.๑๗๘๐ เจมส์ วัตต์ (James Watt) ได้ประดิษฐ์เครื่องจักรที่ขับเคลื่อนด้วยพลังไอน้ำโดยตรงมีขนาดเล็กสร้างในโรงงานได้ ต่อมาไม่นานเครื่องจักรไอน้ำจึงเป็นที่นิยมแพร่หลายในอังกฤษ นอกจากใช้ในอุตสาหกรรมแล้ว ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เครื่องจักรไอน้ำจึงได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทั้งทางน้ำและทางบก ได้แก่ เรือกลไฟ และรถไฟ จึงทำให้เกิดลัทธิจักรวรรดินิยม โดยประเทศในยุโรปต่างแข่งขันกันขยายอำนาจไปยึดครองดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลกโดยอาศัยเรือปืน และ

เข้าปกครองด้วยระบบจักรวรรดินิยม เพื่อแสวงหาวัตถุดิบและเป็นตลาดทางการค้า มีการครอบงำทางศาสนา ภาษา วัฒนธรรม แนวคิด และวิถีชีวิต เพื่อให้นิยมใช้สินค้าจากประเทศเมืองแม่ให้มากที่สุด มีการแข่งขันการสร้างกองทัพที่มีแสนยานุภาพเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตน ก่อให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน รวมถึงการเปลี่ยนนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศทำให้ Balance of Power ของกลุ่มประเทศมหาอำนาจสูญเสียไป การเกิดขึ้นมาของประเทศมหาอำนาจใหม่ ทำให้ประเทศมหาอำนาจเก่าติดกับดักของทูซิไดดีส (Thucydides's Trap) จนเกิดเป็น สงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งในยุคล่าอาณานิคมดังกล่าว ประเทศไทยได้เสียดินแดนให้แก่ ฝรั่งเศสรวม ๕ ครั้ง เป็นพื้นที่ทั้งสิ้น ๔๘๑,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร นับตั้งแต่ปลายรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ โดยไทยต้องยินยอมเสียดินแดนบางส่วนไป เพื่อรักษาเอกราชและดินแดนส่วนใหญ่ไว้ ทำให้พื้นที่ประเทศไทยเหลืออยู่เพียง ๕๑๓,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร

ก่อนที่ไทยเราจะเข้าสู่สงครามมหาเอเชียบูรพา ในยุคนั้น สงครามโลกครั้งที่ ๒ เริ่มก่อตัวขึ้นทางทวีปยุโรปแล้ว ฮิตเลอร์ ผู้นำนาซีเยอรมันได้สั่งบุกเข้าโจมตีโปแลนด์ (Poland) แบบสายฟ้าแลบ วันที่ ๑ กันยายน ค.ศ.๑๙๓๙ (พ.ศ.๒๔๘๒) โดยมิได้มีการประกาศสงคราม ใช้กำลังทหารราบและยานเกราะจำนวนถึง ๕๖ กองพลใหญ่ บุกเข้าไปอย่างรวดเร็ว โดยมีกำลังสนับสนุนทางอากาศทั้งเครื่องบินทิ้งระเบิด เครื่องบินขับไล่ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ ลำ ผลจากการบุกยึดโปแลนด์ตะวันออกอีกด้านจากโซเวียต เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ค.ศ.๑๙๓๙ ตามพิธีสารลับในสนธิสัญญาโมโลตอฟ - รีเบินทรอปกับนาซีเยอรมัน ส่งผลให้โปแลนด์ พ่ายแพ้ไปในทันที

รัฐบาลอังกฤษได้ยื่นคำขาดให้เยอรมันถอนทหารออกจากโปแลนด์ทันที แต่ไม่มี ผลอันใด ฮิตเลอร์ไม่สนใจในคำขาดของอังกฤษที่สั่งให้เยอรมนีถอนทหารออกจากโปแลนด์ ภายในเวลา ๑๑.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน ค.ศ.๑๙๓๙ อังกฤษและฝรั่งเศส จึงประกาศสงครามกับเยอรมนี เมื่อเวลา ๑๑.๑๕ น. เพื่อใช้กำลังบังคับ จากวันที่อังกฤษ ฝรั่งเศสเปิดศึกกับเยอรมนีอย่างเต็มรูปแบบแล้ว สงครามก็ดำเนินไปอย่างดุเดือดต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เยอรมนีเป็นฝ่ายมีชัยชนะ จนกระทั่งสามารถยึดครองประเทศฝรั่งเศสได้เรียบร้อย รวมทั้งประเทศอื่น ๆ ในยุโรปด้วย อังกฤษเองก็ย่ำแย่ ลอนดอนและเมืองใหญ่อื่น ๆ ทั่วเกาะ อังกฤษถูกฝูงบินเยอรมนีโจมตีที่ทิ้งระเบิดอย่างย่อยยับ

หลังฝรั่งเศสแพ้ต่อนาซีเยอรมนีในปี พ.ศ.๒๔๘๓ พลตรี แปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีของไทย ตัดสินใจว่าความพ่ายแพ้ของฝรั่งเศสจะยิ่งให้ไทยมีโอกาสดึงดินแดนที่เคยเสียไปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกลับคืนมา ท่านจึงเริ่มวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ ปลุกเร้าความเป็นชาตินิยมของไทย ปรากฏว่าชาวไทยทั้งชาติสนับสนุนเต็มที่ มีการเดินขบวนเพื่อสนับสนุนการเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศสมากมายทุกวัน ประชาชนคนไทยร่วมจิตร่วมใจกันเป็นเอกฉันท์ ทุกคืนทุกวัน ร้องเพลงปลุกใจให้รักชาติ ดังกระหึ่มไปทั่วแผ่นดิน

นโยบายสร้างชาติ

ในสมัยที่ พลตรี แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก ท่านวางนโยบายปกครองประเทศไว้ดีมากโดยเฉพาะในทางรัฐศาสตร์ ท่านสามารถปลุกใจคนในชาติให้สมัครสมานสามัคคี มีจิตใจรักชาติ รักแผ่นดิน ช่วยกันสร้างชาติให้เจริญรุ่งเรือง โดยใช้บทพระราชพิธีพินัยของล้นเกล้าฯ ในรัชกาลที่ ๕ และ ๖ เป็นหลัก และใช้เพลงปลุกใจซึ่งประพันธ์โดย พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ รัฐบาลไทยประกาศนโยบายสร้างชาติเป็นเป้าหมายหลักในการบริหารประเทศให้มีศีลธรรม มีอนามยดี มีการแต่งกายเรียบร้อย มีที่พักอาศัย และมีที่ทำมาหากินดี การดำเนินนโยบายสร้างชาติเช่นนี้จะนำประเทศไทยสู่ความเป็นอารยประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนดมาตรการไว้หลายประการ เช่น การปลุกเร้าสำนึกของประชาชนด้วยลัทธิผู้นำนิยม ลัทธิชาตินิยม และการปฏิวัติวัฒนธรรม ดังนี้

๑. **ลัทธิผู้นำนิยม** หมายถึง การยึดถือตัวนายกรัฐมนตรีเป็นหลัก ด้วยการฟังเชื่อ และปฏิบัติตามนโยบายของท่านผู้นำอย่างเคร่งครัด โดยที่ท่านผู้นำเป็นจุดศูนย์รวมนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนเพื่อชาติ ตามคำขวัญที่โด่งดัง **“เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย”**

๒. **ลัทธิชาตินิยม** หมายถึง การปลุกเร้าสำนึกของประชาชนให้เกิดความรู้สึกรักชาติ ทั้งความรู้สึกชาตินิยมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างชาติให้มีความยิ่งใหญ่และก้าวหน้าตามคำขวัญ **“ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ”**

๓. **การปฏิวัติวัฒนธรรม** หมายถึง การปรับปรุงวัฒนธรรมไทยให้เจริญเหมือนอารยประเทศขณะเดียวกับที่ยังคงเน้นเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทยไว้ด้วยและจะเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของชาติอย่างมีขั้นตอนตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนด

ในการดำเนินนโยบายสร้างชาตินั้น รัฐบาลกำหนดให้เริ่มด้วยการสร้างตนเอง สร้างครอบครัวและร่วมใจกันสร้างชาติ การสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ความมั่นคงของชาติ และความสนใจต่อผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐบาลต้องปลูกฝังแนวความคิด ลัทธิผู้นำนิยมและลัทธิชาตินิยมในหมู่ประชาชน ด้วยการบังคับให้ประชาชนปฏิบัติตามแนวทางและวิธีการที่รัฐบาลกำหนดอย่างเข้มงวด รัฐบาลจะใช้เวลาในการดำเนินนโยบายสร้างชาติระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๒ ถึง พ.ศ.๒๔๘๖ โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ ระยะแรกเป็นการกระตุ้นและเชิญชวนประชาชนให้ร่วมมือกับรัฐบาลในการสร้างชาติ ระยะที่สองเป็นการดำเนินนโยบายด้วยความเข้มงวดกดขี่จนโดยนำลัทธิเผด็จการชาตินิยมแบบทหารซึ่งกำลังเป็นที่แพร่หลายในเยอรมนีและอิตาลีเข้ามาใช้

นโยบายสร้างชาตินี้ส่วนใหญ่รัฐบาลดำเนินการโดยผ่านประกาศใช้รัฐนิยมจำนวน ๑๒ ฉบับ ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๒ ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.๒๔๘๕ โดยชี้แจงว่ารัฐนิยมมีลักษณะเช่นเดียวกับพระราชนิยม ในสมัยก่อนพระราชนิยมเป็นพระบรมราโชบายของพระมหากษัตริย์ ส่วนรัฐนิยมเป็นนโยบายของรัฐบาล อันเปรียบเสมือนประเพณีนิยมประจำชาติ รัฐนิยมฉบับที่ ๑ - ๖ เกี่ยวกับการปลูกฝังความนิยมไทยในหมู่คนไทย รัฐนิยมฉบับที่ ๗ - ๑๒ เกี่ยวกับการชักชวนให้ประชาชนร่วมใจกันสร้างชาติ การดำเนินนโยบายสร้างชาติโดยผ่านรัฐนิยมทั้ง ๑๒ ฉบับนี้ รัฐบาลถือว่าเป็นความถูกต้องและเป็นประเพณีอันดีงามที่คนไทยพึงปฏิบัติ

ในการเสริมสร้างศีลธรรมอันดี วิถีทางดำเนินชีวิต และการรักษาเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ในการนี้รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการรัฐนิยมขึ้น โดยมี พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่เพื่อให้รัฐนิยมทั้ง ๑๒ ฉบับ มีผลในทางปฏิบัติมากที่สุด

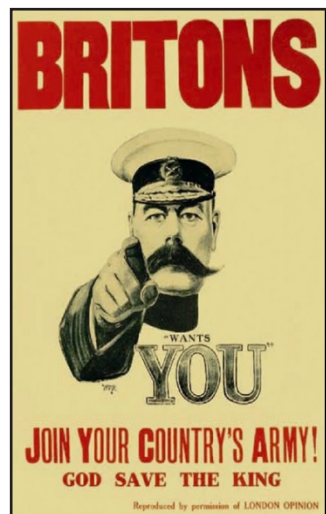

นอกจากนี้รัฐบาลยังใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถเข้าถึงประชาชนในวงกว้าง เช่น วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ บทละคร และบทเพลงปลุกใจ

การดำเนินตามนโยบายดังกล่าว ให้นักเรียนทุกโรงเรียน นักศึกษาทุกมหาวิทยาลัย (ซึ่งในยุคนั้นมีเพียง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมืองเท่านั้น) ต่างพากันสวมเครื่องแบบยุวชนทหาร ยุวารี เดินขบวนใหญ่ถือป้าย เรียกร้องดินแดนคืน ซึ่งเป็นไปตามสามเหลี่ยมของสงคราม หรือองค์ประกอบของสงคราม (Trinity of War) ที่เคลาสวิตซ์ กล่าวว่า “มีสามส่วนที่เป็นองค์ประกอบของสงคราม ได้แก่ รัฐบาล ผู้นำทหาร และประชาชน” ที่จะต้องมีการรักษาสมดุลของความเข้มแข็งของทั้งสามองค์ประกอบไปด้วยกัน โดยแม้ทัพจึงมีความสำคัญในการปฏิบัติการทางทหารในระดับยุทธการและยุทธวิธี แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายการเมือง ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจนในการทำสงครามให้กับแม่ทัพ เพื่อให้ดำเนินการภายใต้นโยบายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับโลกแห่งความเป็นจริง

ภาพการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อให้ได้รับ
การสนับสนุนจากประชาชนของนาซีเยอรมัน

ภาพโปสเตอร์ที่มีชื่อเสียงของอังกฤษ Renowned recruiting
poster from the First World War featuring Field Marshal
Lord Kitchener. Produced in 1914 (ที่มา : [https://www.
iwmshop.org.uk/p/12784/Kitchener-Poster](https://www.iwmshop.org.uk/p/12784/Kitchener-Poster))

ในปัจจุบัน ที่การเมืองจะต้องนำการทหาร การทหารจะเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลหรือฝ่ายการเมือง โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

วัตถุประสงค์ทางการเมือง

รัฐบาลไทยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจนในการที่จะหวงคืนดินแดนที่เคยเสียไปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ กลับคืนมา ส่วนฝ่ายฝรั่งเศสก็มีความหวังในอาณานิคมของตน จึงได้เสนอขอทำสัญญาไม่รุกรานกันกับประเทศไทย เพื่อป้องกันไม่ให้ไทยถือโอกาสยึดดินแดนคืน

ยุทธศาสตร์การทูต

เมื่อพิจารณาประเด็นที่ว่า การใช้พลังอำนาจแห่งชาติด้านการทหารเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดแล้วหรือในการที่จะให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองที่ตั้งไว้ หรือยังมีทางเลือกอื่น ๆ อีกที่สามารถใช้ได้หรือไม่นั้น มีข้อบ่งชี้ ดังนี้ รัฐบาลไทยในขณะนั้นใช้ยุทธศาสตร์การทูตเป็นหลัก เช่น

ทำสนธิสัญญาว่าด้วยการจำเริญสัมพันธไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ภายใต้สถานการณ์แห่งสงครามระหว่างญี่ปุ่นและจีน ในเอเชีย และการเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในยุโรป ประเทศไทยมีนโยบายต่างประเทศที่จะไม่เข้าสู่สงคราม และพยายามรักษาเอกราชไว้เพื่อสนองตอบนโยบายนี้ ประเทศไทยได้ทำสัญญาไม่รุกรานกันกับฝรั่งเศส และอังกฤษ ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ปี ค.ศ.๑๙๔๐ (พ.ศ.๒๔๘๓ ปีระชวที่ ๑๕) และทำสนธิสัญญาว่าด้วยการจำเริญสัมพันธไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสเลวร้ายลงเรื่อย ๆ เนื่องจากปัญหาเขตแดนทางด้านอินโดจีน จนในที่สุดเกิดการสู้รบกับกองทัพของอินโดจีน - ฝรั่งเศส ในปีถัดมา คือ ปี ค.ศ.๑๙๔๑ (พ.ศ.๒๔๘๔) ไทยและอาณานิคมอินโดจีนของฝรั่งเศส ได้บรรลุข้อตกลงในการสงบศึกด้วยการไกล่เกลี่ยประนีประนอมของญี่ปุ่น และในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกันนี้ ญี่ปุ่นและไทยได้ยกฐานะสถานอัครราชทูตขึ้นเป็นสถานเอกอัครราชทูต และจากสาเหตุที่ญี่ปุ่นได้ยกกองทัพเข้าไปในตอไม้ของอินโดจีนของฝรั่งเศส ทำให้บรรยากาศในทวีปเอเชียตึงเครียดขึ้น นำไปสู่สงครามภาคพื้นแปซิฟิก ในที่สุด ประเทศไทยถึงแม้จะประกาศนโยบายเป็นกลางแต่ก็ได้ยินยอมให้กองทัพญี่ปุ่นผ่านเข้าไปในเขตแดนไทยได้ในวันที่ ๘ ธันวาคม ปี ค.ศ.๑๙๔๑ (พ.ศ.๒๔๘๔) ในวันที่ ๒๑ เดือนเดียวกัน ประเทศไทยได้ลงนามใน “กติกาสัญญาร่วมรุกรบระหว่างญี่ปุ่นกับไทย” และในวันที่ ๒๕ มกราคม ปี ค.ศ.๑๙๔๒ (พ.ศ.๒๔๘๕) ก็ได้ประกาศสงครามกับอเมริกา

และอังกฤษ และเพื่อกระชับความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ไทยได้ลงนามใน “ข้อตกลงเงินเยนพิเศษ และการใช้จ่ายเงินเยนพิเศษ” ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเครื่องบินรบให้แก่อังกฤษ ญี่ปุ่น ยิ่งไปกว่านั้นได้ลงนามใน “ข้อตกลงด้านวัฒนธรรมญี่ปุ่นและไทย” ประเทศไทย ได้ขยายความร่วมมือกับญี่ปุ่นทั้งในด้าน การทหาร เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

การเจรจากับรัฐบาลเยอรมัน ในการนี้ ทางรัฐบาลไทยได้ส่งทูตไปเจรจากับรัฐบาลเยอรมัน เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๓ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องทำสงครามกับฝรั่งเศส ซึ่งในขณะนั้นอยู่ในความยึดครองของประเทศเยอรมัน โดยคณะทูตที่ไปเป็นนายทหารบก ๒ นาย กับนายทหารเรือ ๑ นาย คณะทูตได้เข้าพบ **จอมพล เกอริง** โดยการประสานงานของพระยาพหลฯ ซึ่งเป็นนักเรียนร่วมรุ่นกับ จอมพล เกอริง ในโรงเรียนนายร้อยเยอรมัน จึงได้รับความสะดวก และความร่วมมืออย่างดีทุกประการ จอมพล เกอริง มีความกังวลว่า การพิพาทกับฝรั่งเศสในอินโดจีน จะบานปลาย เป็นการเปิดแนวรบที่สองขึ้นในตะวันออก และรับรองยินดีสนับสนุนการเรียกร้องดินแดนคืนของประเทศไทย แต่ขอให้เป็นดินแดนเดิมของไทย จะได้ไม่เป็นปัญหาสู้รบกันต่อไปไม่จบสิ้น จากนั้นได้ติดต่อให้ไปเจรจากับรัฐมนตรีต่างประเทศ การเจรจาเป็นไปด้วยดี โดยทางเยอรมัน ยินดีช่วยเหลือเรื่องการคืนดินแดนที่สูญเสียไปโดยไม่เป็นธรรม ไม่เฉพาะแต่ด้านอินโดจีนฝรั่งเศส แม้ทางด้านพม่า และมลายู ของอังกฤษ มีเมืองมะริด ทวาย ก็ยินดีสนับสนุน

จากนั้นได้จัดเป็นคณะทูตพิเศษ ประกอบด้วยนายทหารบก ๓ นาย และนายทหารเรือ ๓ นาย ออกเดินทางไปประเทศฝรั่งเศส เข้าพบผู้บัญชาการทหารที่ยึดครองกรุงปารีส ซึ่งก็ได้สั่งการไปยังรัฐบาลวิชีของฝรั่งเศสให้ยับยั้งการสู้รบ คณะทูตไทยได้ถือโอกาสเยี่ยมชมป้อมมายิโนต์ อันมีชื่อเสียงของฝรั่งเศสที่ถูกเยอรมันตีแตกในเวลาเพียง ๒ สัปดาห์ และได้พบกับคณะนายทหารญี่ปุ่นที่มาชมป้อมนี้เหมือนกัน จึงได้ทราบว่ญี่ปุ่นมีแผนที่จะบุกอาเซียนอาคเนย์ในอนาคตอันใกล้

การประชุมมหาเอเชียบูรพาที่ญี่ปุ่น แต่สิ่งที่รัฐบาลไทยปรารถนาอย่างแท้จริงคือ การรักษาความเป็นเอกราชของไทยไว้ ในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ไทยต้องผ่านความยากลำบากมากมาย ตัวอย่างหนึ่งก็คือ ในการประชุมมหาเอเชียบูรพา ซึ่งญี่ปุ่นเป็นผู้เสนอให้ประชุมที่โตเกียว ในเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ.๑๙๔๓ (พ.ศ.๒๔๘๖ ปีโชวะที่ ๑๘) มีเพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ส่งบุคคลที่มีชนาภรณ์มาร่วมประชุม คือ

พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร แต่เดิมทรงเป็นที่ปรึกษากระทรวงต่างประเทศ และเพิ่งได้รับเลื่อนตำแหน่งให้เป็นที่ปรึกษาคณะรัฐมนตรี หลังจากสงครามเกิดได้ไม่นานก็มีการจัดตั้งขบวนการ “เสรีไทย” โดยมี **นายปรีดี พนมยงค์** ผู้สำเร็จราชการ และอดีตรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง เป็นผู้นำ ขบวนการนี้ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ทางการทูตและนักศึกษา ที่ประจำและศึกษาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ไทยดำเนินการทูตแบบสองด้านอันชาญฉลาด ในทางหนึ่งแสดงท่าทีให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่น แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างสายสัมพันธ์กับฝ่ายสัมพันธมิตรไว้ด้วย และสนับสนุนขบวนการใต้ดินที่ต่อต้านญี่ปุ่น แต่เมื่อดำเนินการทางการทูตแล้วไม่สามารถเจรจากันได้ จึงต้องใช้กำลังทางทหารเข้าปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติดังกล่าว

การตัดสินใจในการเข้าสู่สงคราม (The Decision for War)

เมื่ออาณานิคมของอินโดจีนฝรั่งเศสถูกตัดขาดจากความช่วยเหลือและกำลังบำรุงจากประเทศแม่ และหลังจากการบุกครองอินโดจีนของญี่ปุ่นเมื่อเดือนกันยายน ๒๔๘๓ ซึ่งฝรั่งเศสถูกบีบอนุญาตให้ญี่ปุ่นตั้งฐานทัพ จึงเป็นสภาวะแวดล้อมที่ทำให้รัฐบาลไทยเชื่อว่าวิซีฝรั่งเศสจะไม่สามารถต้านทานการเผชิญหน้ากับไทยอย่างจริงจังได้ รัฐบาลไทยจึงได้ยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาลฝรั่งเศสให้ถือเอาร่องแม่น้ำโขงเป็นเส้นกันพรมแดน และขอให้ฝรั่งเศสรับรองว่าถ้าฝรั่งเศสไม่สามารถปกป้องได้ก็คืนลาวและกัมพูชาให้แก่ไทย แต่ฝรั่งเศสไม่ยินยอม กลับล้วงล้าอธิปไตยของไทยโดยส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนม ทำให้มีชาวบ้านได้รับบาดเจ็บ กองทัพไทยจึงได้ตอบโต้โดยส่งกองทัพบกและกองทัพอากาศบุกเข้าไปในอินโดจีนโดยทางลาวและกัมพูชา กองทัพอากาศไทยได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดโจมตีใส่ฐานที่มั่นของอินโดจีนของฝรั่งเศสเข้าไปเรื่อย ๆ ในขณะที่กองทัพเรือไทยก็ส่งกองเรือออกไปสกัดกั้นกองเรือวิซีฝรั่งเศสที่ส่งล้าอ่าวไทยเข้ามาจนเกิดการปะทะกันที่เกาะช้าง การสู้รบทางเรือที่สำคัญและกล่าวขานกันมาถึงปัจจุบัน นั่นคือ **การรบที่เกาะช้าง** ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ข่าวกรอง การประเมินค่า และการวางแผน (Intelligence, Assessment and Plans)

การข่าวกรอง

ข้อมูลทางด้านการข่าวในช่วงก่อนทำสงคราม ในขณะนั้นการสื่อสารมีข้อจำกัดไม่เหมือนในยุคโลกาภิวัตน์แบบสมัยนี้ ฝรั่งเศสไม่มีข้อมูลด้านการข่าวเกี่ยวกับประเทศสยามแม้แต่หน่วย และกำลังทหารฝรั่งเศสทางด้านความรับผิดชอบของกองทัพบูรพา มี ๑ กรม

เป็นทหารฝรั่งเศสกับทหารรับจ้าง พ.อ.วิจิต วัฒนกุล^๓ อ้างอิงคำบอกเล่าของ พ.อ.ชอบ ภัคดีศรีวงศ์ ที่เล่าว่าทหารกรมนี่เคยมีชัยในการรบที่ประเทศเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ได้รับตรา “กัวเอร์แกร์” ประดับธงไชยเฉลิมพล มีสมญาว่า “ทหารเสือ” ซึ่งกรมทหารเสือนี้ เพิ่งเข้ามาในอินโดจีนยังไม่ค่อยรู้จักข้อมูลประเทศไทย แต่ได้รับข้อมูลว่า “คนไทยเหมือน คนกัมพูชา รูปร่างแคระแกร็น อ่อนแอ ใจ ใช้อาวุธไม่เป็น ชำนาญแต่การใช้กระบอง ชอบแอบอยู่ตามต้นไม้ ถ้าจับทหารไทยได้แล้วให้ใช้เบ็ดเกี่ยวจุก ร้อยเป็นพวงแล้วนำไป” ทำให้ทหารกลุ่มนี้มีเบ็ดขนาดใหญ่ติดตัวไว้คนละห่อ ฝ่ายไทยที่การข่าวดีกว่าได้รับข่าวว่า ข้าราชการนี้จะเข้าตีตอนเช้าจึงเตรียมแนวปืน เมื่อฝรั่งเศสเดินทัพตามระเบียบเดินแถวเข้ามา ตากก็จ้องมองแต่บนต้นไม้ ไม่สังเกตบนพื้นดิน เมื่อทหารฝรั่งเศสเข้ามาในระยะทางปืน ผังไทยจึงสาดกระสุนเข้าใส่ ทหารกลุ่มนี้หนีเตลิดกลับไป เหลือให้จับกุม ๑๑ คน โดยทั้ง ธงไชยเฉลิมพลให้ทหารไทยยึดมาด้วย (จากสมรภูมิม้านพ้าว)

การเข้าโจมตีบ่อยเปิดโดยฝ่ายไทยสร้างความปั่นป่วนให้ทหารฝรั่งเศสมากพอสมควรถึงขั้นถอยหนีและขวัญเสีย บางกลุ่มยอมจำนน พ.อ.วิจิต อธิบายว่านายทหารผู้ใหญ่ของฝรั่งเศสหลอกปลอบใจพวกนายทหารชั้นผู้น้อยชาวฝรั่งเศสและชาวญวนที่เป็นผู้บังคับหมู่ ว่า “ประเทศไทยไม่มีกำลังรบและไม่มีทหารที่ดี”

ที่สำคัญการข่าวไทยทราบผ่านทางด้านฝรั่งเศสได้มีการเคลื่อนไหวอย่างคึกคัก ในการเตรียมกำลังรบ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าฝรั่งเศสในอินโดจีนเตรียมทำการรบกับไทย ได้มีการโยกย้ายกำลังทหารจากอ่าวตังเกี๋ยมายังชายแดนไทย มีการรวบรวมอาวุธ ยุทโธปกรณ์ และสะสมเสบียงอาหารไว้ตามชายแดนไทยเป็นจำนวนมาก บางแห่งได้วางที่ตั้งยิงปืนใหญ่หันปากกระบอกมายังฝ่ายไทยมีการชุดสนามพลและสร้างปืนกลตามฝั่งแม่น้ำโขงเป็นจำนวนมากแห่งอย่างผิดสังเกต

การประเมินค่าและการวางแผน

พ.อ.วิจิต วัฒนกุล^๔ ได้บรรยายช่วงเตรียมการทางทหารว่า “ขณะนั้นการเงินงบประมาณและการเตรียมการทางทหารของเรายังไม่เข้มแข็งเท่าทุกวันนี้ (พ.ศ.๒๕๒๘) จึงเกิดความยุ่งยากในเรื่องการจัดหน่วยรบ และหน่วยช่วยรบ ซึ่งขาดทั้งคนและอุปกรณ์”

จากที่กล่าวมา นับเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงงานด้านการข่าวของรัฐบาลไทยที่มีประสิทธิภาพดีกว่ากำลังรบของฝรั่งเศส แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณของประเทศสยาม ในขณะนั้นจึงทำให้การจัดกำลังรบ และการวางแผนทางทหารยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม งานด้านการข่าวที่ดีกว่า ส่งผลให้ไทยชนะการรบในสงครามครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ของกำลังอำนาจแห่งชาติ (The Instruments of National Power)

ผู้บัญชาการหรือผู้นำ	
 - จอมพล แปลก พิบูลสงคราม (ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารบก) - พลเรือเอก หลวงสินธุสงครามชัย (ผู้บัญชาการทหารเรือ) - พลอากาศโท หลวงอภัยเทเวศ	 - ฌ็อง เดอกู
กำลัง	
- กำลังพล ๖๐,๐๐๐ นาย - รถถัง ๑๓๔ คัน - เครื่องบินรบ ๑๔๐ ลำ - เครื่องบินป้องกันชายฝั่ง ๒ ลำ - เรือตอร์ปิโด ๑๒ ลำ - เรือดำน้ำ ๔ ลำ	- ทหารฝรั่งเศส ๑๒,๐๐๐ นาย - ทหารอาณานิคม ๓๘,๐๐๐ นาย - รถถังเบา ๒๐ คัน - เครื่องบินรบ ๑๐๐ ลำ - เรือลาดตระเวนเบา ๑ ลำ - เรือสลุบ ๔ ลำ

การตอบโต้ การปรับแผนการรบ และการประเมิน (Interaction Adaptation and Reassessment)

กองทัพไทยเคลื่อนกำลังเข้ายึดดินแดน

การเตรียมกำลังตามแผนยุทธศาสตร์ได้ดำเนินไปตามลำดับ ฝ่ายฝรั่งเศสได้เคลื่อนกำลังเข้าประชิดแดนไทย ส่งเครื่องบินมาทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๓ ในที่สุดกองทัพไทยเคลื่อนกำลังเข้าสู่ดินแดนเดิมของเรา เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๓ ทางด้านอำเภอรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี (เดิม) ทหารนาวิกโยธินปฏิบัติการรบในสงคราม เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๔๘๓ รัฐบาลไทยได้ยื่นข้อเสนอให้ฝรั่งเศสปักปันเขตแดนตามแนวแม่น้ำโขงเสียใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไป

ตามแนวธรรมชาติและความยุติธรรมด้วย แต่ทางฝ่ายฝรั่งเศสได้ตอบปฏิเสธ จึงทำให้ประชาชนชาวไทยที่เคยได้รับความขมขื่นตลอดมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๑๐ จากการที่ถูกฝรั่งเศสกดขี่เอาดินแดนของไทยไปมากและยังมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการสังคม อีกรัฐบาลฝรั่งเศสยังหาได้นำพาต่อความยุติธรรมเช่นนี้ ก็เกิดความเคียดแค้นชิงชังมากขึ้น ได้มีประชาชนหลายหมู่หลายคณะทุกเพศทุกวัยทำการเดินขบวนเพื่อสนับสนุนรัฐบาลในการเรียกร้องเอาดินแดนคืนมาจากฝรั่งเศสให้ได้ไม่ว่ากรณีใด การเดินขบวนเริ่มจากจังหวัดพระนครและได้แพร่ไปทุกจังหวัด นอกจากนี้ยังได้มีการสละทรัพย์สินเพื่อรวบรวมซื้ออาวุธและสร้างสมกำลังอีกจำนวนมาก ส่วนทางด้านฝรั่งเศสได้มีการเคลื่อนไหวอย่างคึกคักในการเตรียมกำลังรบ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าฝรั่งเศสในอินโดจีน เตรียมทำการรบกับไทย ได้มีการโยกย้ายกำลังทหารจากอ่าวตังเกี๋ยมายังชายแดนไทย ได้รวบรวมอาวุธยุทโธปกรณ์และสะสมเสบียงอาหารไว้ตามชายแดนไทยเป็นจำนวนมาก บางแห่งได้วางที่ตั้งยิงปืนใหญ่หันปากกระบอกมายังฝ่ายไทย มีการขุดสนามเพลาะและรังปืนกลตามฝั่งแม่น้ำโขงเป็นจำนวนมากแห่งอย่างผิดสังเกต

การสู้รบทางอากาศ

วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๓ เวลา ๐๙.๐๐ น. เครื่องบินฝรั่งเศส ๑ เครื่องได้บินล้ำแดนเข้ามาทางกิ่งอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ลึกเข้ามาประมาณ ๕ กม. แล้วบินกลับไปทางทะเล รัฐบาลไทยได้ประท้วงไปยังฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสหาได้นำพาต่อการประท้วงไม่ ช้ำยังได้ส่งเครื่องบินมาทำการตรวจการณ์ล้ำแดนไทยอยู่เนื่อง

ภาพเครื่องบิน บ.จ. คอร์แซ

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>

วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ไทยจับทหารฝรั่งเศสได้พร้อมด้วยอาวุธ และกระสุนที่บ้านโคกสูง ในเขตอำเภอรัญประเทศ เซลยได้ให้การสารภาพว่า “ฝรั่งเศส ได้ใช้ต้นเข้ามาทำการลาดตระเวนในเขตไทย”

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๓ เวลา ๐๘.๐๐ น. เครื่องบินขับไล่ของฝรั่งเศส ๕ เครื่อง พร้อมด้วยเครื่องบินตรวจการณ์อีก ๑ เครื่อง เข้ามาโจมตีทิ้งระเบิดแล้วหนีไป ฝ่ายไทย ได้รับความเสียหายจากลูกกระเบิด ๓ ลูก ตำรวจบาดเจ็บ ๓ คน ผู้หญิงและเด็กบาดเจ็บ ๓ คน

ภาพเครื่อง บ.ข.๑๐ ฮอกค์ 3

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>

วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๓ เรืออากาศตรี พัน สุวรรณ-รักษ์ ได้รับคำสั่งให้นำ เครื่องฮอกค์ 75 จำนวน ๓ เครื่อง โดยมี จำอากาศเอก ส้งวล วรทรัพย์ และจำอากาศเอก สละ เกษียณ-บุตร ทำการคุ้มกันเครื่อง บ.จ.๑ คอร์แซ ซึ่งเรืออากาศโท ศานิต นวลมณี เป็นนักบินไปโจมตีนครเวียงจันทน์ หลังจากปฏิบัติการผลปรากฏว่าที่หมายถูกทำลาย แต่เครื่องของเรืออากาศโท ศานิต ถูกยิงปลายปีกซ้ายขาดแต่ตัวนักบินปลอดภัย

วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๓ เครื่องบินฝรั่งเศส ๑ เครื่อง ได้ทิ้งระเบิดที่จังหวัด อุตรธานี ทำให้ราษฎรไทยเสียชีวิต ๒ คน บาดเจ็บสาหัส ๑ คน เล็กน้อย ๕ คน ไทยจึงตอบโต้ ด้วยการให้ทหารบกยิงปืนใหญ่ ปืนเล็ก ปืนกลไปยังท่าแขก กองทัพอากาศได้ส่งเครื่องบิน ไปทิ้งระเบิดหลายแห่ง ในเวลา ๐๗.๕๐ น. เรืออากาศโท ศานิต นวลมณี นักบินพร้อมด้วย จำอากาศเอก เฉลิม คำสัมฤทธิ์ พลปืนหลังได้ทำการโจมตีนครเวียงจันทน์ ซึ่งมีการต่อต้าน

อย่างแน่นหนา กระสุนของข้าศึกถูกจ่าอากาศเอก เฉลิม ดำสัมฤทธิ์ พลปืนหลังเสียชีวิตทันที กระสุนยังถูกถึงน้ำมันเกิดไฟไหม้ และถูกหัวเข้าของเรืออากาศโท ศานิต นวลมณี บาดเจ็บเรืออากาศโท ศานิต นวลมณี ได้พยายามนำเครื่องบินลงที่ฝั่งไทย แต่ถูกไฟลวกอย่างหนักจนต้องกระโดดร่มลงมา เครื่องบินและเรืออากาศโท ศานิต นวลมณี ตกลงที่หนองน้ำบ้านพรานพร้าว อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เรืออากาศโท ศานิต นวลมณี บาดเจ็บสาหัส ทางกรมได้ส่งตัวเข้ารับรักษาที่กรุงเทพฯ จนวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ เรืออากาศโท ศานิต นวลมณี ก็ถึงแก่กรรม วีรกรรมอันกล้าหาญของเรืออากาศโท ศานิต นวลมณี ทำให้กองทัพอากาศได้นำชื่อท่านมาตั้งเป็นชื่อฝูงบินชื่อ ฝูงบินศานิต ซึ่งอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี

เรืออากาศโท ศานิต นวลมณี

ภาพการโจมตีเมืองศรีสะเกษ โดยการโจมตีนำโดย เรืออากาศตรี ศานิต นวลมณี

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>

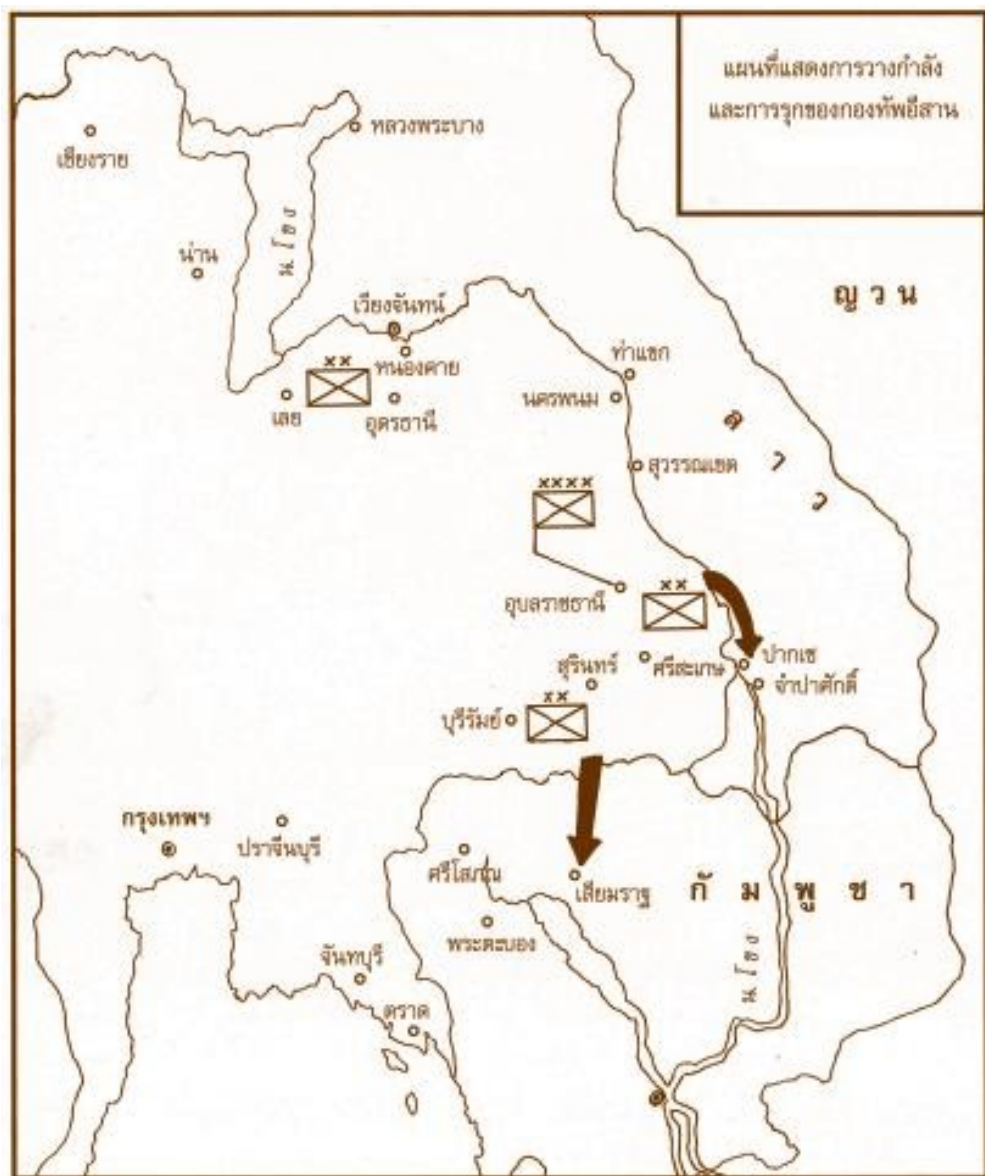
การสู้รบทางบก

รัฐบาลไทยตัดสินใจใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศโดยทันที ได้ออกคำสั่งให้กองพลพยุหีเคลื่อนย้ายไปเข้าที่รวมพลที่จังหวัดปราจีนบุรี ขณะเดียวกันได้สั่งให้กำลังทางอากาศไปโจมตีเป็นการโต้ตอบด้วย ต่อมาในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ ฝ่ายไทยได้ประกาศระดมพลและสั่งเคลื่อนกำลังทหารส่วนใหญ่เข้าประจำชายแดนเพื่อเข้าตีโต้ตอบโดยการจัดกำลังเป็นกองทัพด้านบูรพาเข้าตีทางชายแดนด้านตะวันออก ตั้งแต่รัฐประเทไปจรดฝั่งทะเล กองทัพอีสานปฏิบัติการทางด้านจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี และสนับสนุนการปฏิบัติของกองพลพายัพเข้าปฏิบัติการทางด้านหลวงพระบาง

กองทัพด้านบูรพาได้รับคำสั่งให้ทำการเข้าตีตามทิศทางแนวนอนรัฐประเทศ ศรีโสภณ พระตะบอง ไปพนมเปญและให้ทำยุทธบรรจบกับกองทัพอีสาน ทางด้านสุรินทร์ เพื่อทำการรุกต่อไปเพื่อยึดเสียมราฐ นครวัด กำปงทม และพนมเปญ อีกทางหนึ่ง

การปฏิบัติของกองทัพด้านบูรพานี้คือ ให้กองพลพัฒนาที่มายึดป้องกันชายแดน ในขั้นต้นกับกองพลพบุรี และกองพลพระนคร ทำการรุกทางด้านรัฐประเทศ ปอยเปต ศรีโสภณ และเตรียมการรุกต่อไปทางใต้เพื่อยึดพนมเปญ ส่วนกองพลนาวิกโยธิน จันทบุรี ให้ทำการเข้าตีทางโพลินไปบรรจบกับกองพลพบุรีที่พระตะบอง การรุกทางด้าน รัฐประเทศ ในขั้นต้นให้กองพลพระนครอยู่ทางด้านเหนือ กองพลพบุรีอยู่ทางใต้ ส่วนกองพลพัฒนาเป็นกองหนุน ให้กองพลพบุรีไปทำการบรรจบกับกองพลนาวิกโยธิน จันทบุรี ที่พระตะบอง ส่วนกองพลพระนครให้ทำการบรรจบกับกองทัพอีสานด้านสุรินทร์ ที่ศรีโสภณ และเสียมราฐ

กำลังต่าง ๆ ของนาวิกโยธินดังกล่าว มีที่ตั้งอยู่ที่สถานีทหารเรือสัตหีบ ฉะนั้น จึงต้องยাত্রากำลังจากสัตหีบโดยทางเรือไปเข้าที่รวมพลที่ค่าย ม.พัน ๔ จังหวัดจันทบุรี (ค่ายตากสินในปัจจุบัน) แบ่งการยাত্রากำลังออกเป็น ๗ ส่วน ส่วนแรกออกเดินทาง จากสัตหีบ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๓ เวลา ๒๓.๑๕ น. และเข้ารวมพลที่ ม.พัน ๔ เรียบร้อยในเวลา ๑๖.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ส่วนที่ ๗ ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายเป็นหน่วยทหารช่าง จากจังหวัดราชบุรี เข้าที่รวมพลเรียบร้อย เมื่อเย็นวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ เมื่อกำลัง นาวิกโยธินส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ มีกำลัง ๔ กองร้อยปืนเล็ก เข้ารวมพลที่ ม.พัน ๔ เสร็จแล้ว ได้รับเคลื่อนย้ายกำลังไปรักษาช่องทางเคลื่อนที่ที่อำเภอง่วงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีโดยรีบด่วน เข้าที่เรียบร้อย เมื่อเย็นวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๓ ณ จุดต่าง ๆ ตามแนวชายแดน คือ บ้านคลองใหญ่ บ้านคลี บ้านโอ-ลำเจียก บ้านผักกาด บ้านโป่งสลา บ้านบึงชะง่าง บ้านบึงชะงักกลาง บ้านแหลม บ้านโป่งน้ำร้อน กำลังทหารราบนาวิกโยธินส่วนที่เหลือ เข้าประจำการแนวชายแดนเสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๓ โดยกระจาย กำลังเพิ่มเติมไปที่บ้านนาแปลง ส่วนกำลังทหารปืนใหญ่ นาวิกโยธิน ส่วนแรกเข้าที่ตั้งอิง ที่บ้านบึงชะง่าง เสร็จเมื่อคืนวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ และปืนใหญ่ส่วนสุดท้ายเสร็จ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔

ภาพแผนที่แสดงการวางกำลังและการรุกของกองทัพอีสาน

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>

กองทัพไทยสร้างวีรกรรมไว้มากมาย โดยที่เด่นชัดและน่าภูมิใจที่สุดคือ **สมรภูมิ บ้านพร้าว** ซึ่งเป็นการรบของกองพันทหารราบที่ ๓ (ปัจจุบันคือกองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์) กับกองพันที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๕ ของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นหน่วยกล้าตายที่ประวัติการรบเกรียงไกรมาก โดยไทยมี พันตรีขุนนิมมานกลยุทธ (นิ่ม ชัยอุดม) เป็นผู้บังคับกองพัน ผลจากการรบไทยเสียทหาร ๓ นาย บาดเจ็บ ๕ นาย ส่วนฝรั่งเศสเสียชีวิต ๑๑๐ นาย บาดเจ็บ ๒๕๐ นาย สูญหาย ๕๘ นาย ถูกจับ ๒๑ นาย ซึ่งไทยสามารถยึดธงชัยเฉลิมพลประดับเหรียญกล้าหาญครุฑเดือไรไว้ได้

ภาพธงชัยเฉลิมพลประดับเหรียญกล้าหาญครุฑเดือไรที่ไทยยึดไว้ได้

ที่มา : <http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>

การรบทางเรือ

การรบที่เกาะช้าง^๖

เป็นเหตุการณ์รบทางเรือที่เกิดขึ้นในกรณีพิพาทไทย - อินโดจีนฝรั่งเศส อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ไทยเรียกร้องให้ปรับปรุงเส้นแบ่งเขตแดนไทย - อินโดจีน ฝรั่งเศส เสียใหม่ โดยใช้แนวร่องน้ำลึกเป็นเกณฑ์ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และ

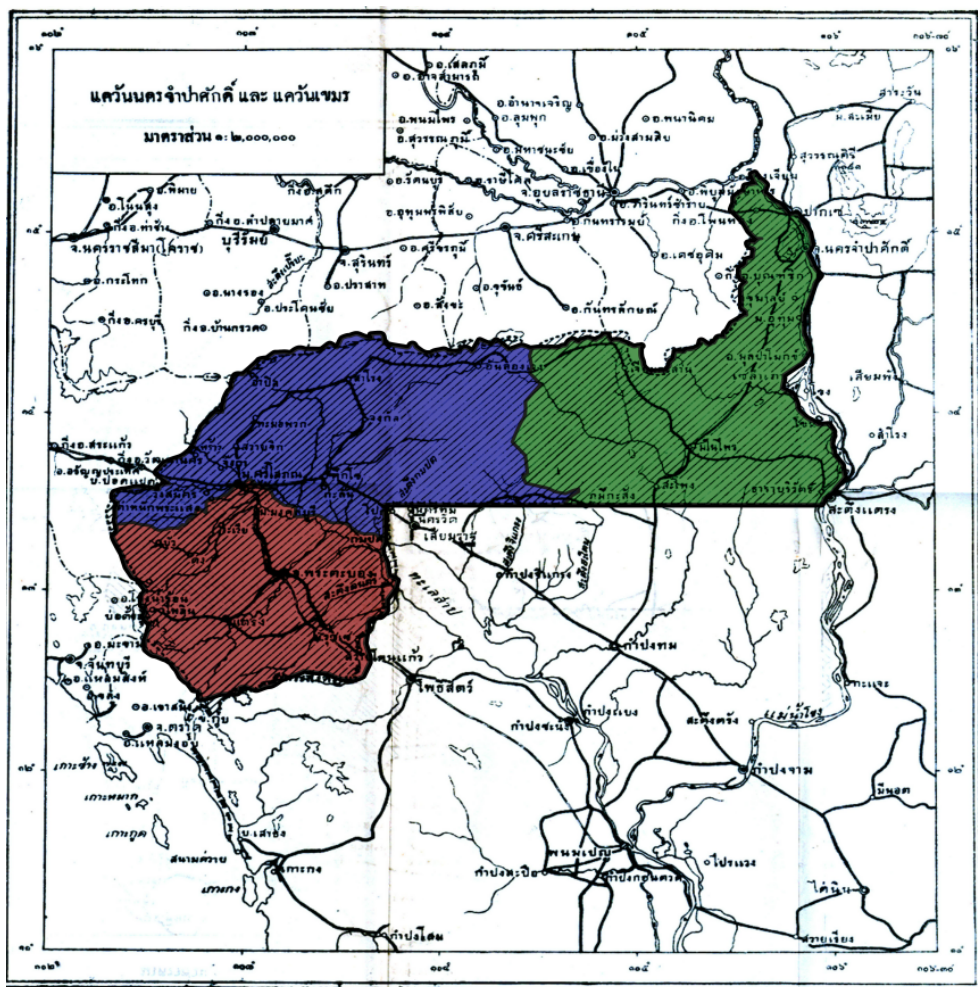
หลักความยุติธรรม และให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงที่ฝรั่งเศสยึดไปจากเหตุการณ์ ร.ศ.๑๑๒ ให้ไทย ยุทธภูมิในการรบครั้งนี้เกิดขึ้นที่บริเวณด้านใต้ของเกาะช้าง จังหวัดตราด เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ และถือเป็นการรบทางทะเลครั้งเดียวในประวัติศาสตร์ กองทัพเรือไทย และรัฐบาลวิซีฝรั่งเศสในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

การรบทางทะเลครั้งนี้ ในบทความเรื่อง “การรบที่เกาะช้าง” (ข้อมูลอย่างเป็นทางการของกองทัพเรือ - ตีพิมพ์ในหนังสือ เมื่อธนบุรีรบ) ระบุว่า การรบครั้งนี้ควรเรียกชื่อว่า “การรบที่เกาะช้าง” เนื่องจากเป็นเพียงการรบกันระหว่างกองกำลังทางเรือส่วนน้อยของฝ่ายไทย กับกองกำลังทางเรือส่วนใหญ่ของฝ่ายฝรั่งเศสเท่านั้น ไม่ถึงขั้นการรบโดยการทุ่มเทกำลังส่วนใหญ่ของทั้งสองฝ่าย และผลของสงครามไม่อาจตัดสินผลสงครามได้อย่างเด็ดขาด อีกทั้งตามปกติแล้ว จะต้องมีการประจัญบานเข้าร่วมรบด้วย จึงจะนับว่าการรบแบบยุทธนาวีได้ อย่างไรก็ตาม คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังนิยมเรียกเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า “ยุทธนาวีเกาะช้าง” ดังปรากฏหลักฐานในคำขวัญประจำจังหวัดตราดว่า “เมืองเกาะครึ่งร้อย พลอยแดงค่าล้ำ ระกำแสนหวาน หลังอานหมาดี ยุทธนาวีเกาะช้าง สุดทางบูรพา”

สำหรับรายละเอียดในเหตุการณ์รบที่เกาะช้างนี้ ผู้เขียนจะไม่ขอนำมากล่าวถึงในที่นี้ เนื่องจากผู้อ่านสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากหนังสือและสื่อออนไลน์ หากนำมาเขียนก็จะทำให้บทความนี้มีความยาวเกินไป จึงขอตัดไปที่หัวข้อการสิ้นสุดสงคราม ในหัวข้อถัดไป

การสิ้นสุดสงคราม (War Termination)

การสู้รบดำเนินมาจนวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ ญี่ปุ่นเกรงว่าการสู้รบครั้งนี้จะเป็นอุปสรรคต่อนโยบายของญี่ปุ่นจึงเสนอตัวเข้ามาไกล่เกลี่ย ทั้งสองฝ่ายจำต้องยินยอม จนในที่สุดการไกล่เกลี่ย ผลปรากฏว่าไทยได้ดินแดนที่เป็นข้อพิพาทกลับคืนมา หลังสิ้นสุดกรณีพิพาท โดยมีญี่ปุ่นเป็นตัวกลางในการเจรจา ไทยกับฝรั่งเศสลงนามในอนุสัญญาสันติภาพที่กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๔ ผลทำให้ไทยได้ดินแดนพิพาทมาอยู่ในปกครอง และจัดตั้งเป็นจังหวัดใหม่ขึ้น ๔ จังหวัด คือ จังหวัดนครจำปาศักดิ์ จังหวัดลานช้าง จังหวัดพิบูลสงคราม และจังหวัดพระตะบอง รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๔,๐๓๙ ตารางกิโลเมตรซึ่งจังหวัดดังกล่าวนี้ ไทยได้ปกครองเรื่อยมาจนสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ในปี พ.ศ.๒๔๘๘

ภาพดินแดนพิพาทมาอยู่ในปกครอง และจัดตั้งเป็นจังหวัดใหม่ขึ้น ๔ จังหวัด
ที่มา : “นครจำปาศักดิ์”วิกิพีเดีย.<<https://th.wikipedia.org/wiki/นครจำปาศักดิ์>>

สหรัฐอเมริกาได้ส่งเครื่องบินไปทิ้งระเบิดปรมาณูลูกแรกที่เมืองฮิโรชิมา ซึ่งเป็นเมืองอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ และได้ทิ้งระเบิด ครั้งที่ ๒ ที่เมืองนางาซากิ ในวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘

ภาพสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิอิโรฮิโต

สมเด็จพระจักรพรรดิ อิโรฮิโต จึงมีพระบรมราชโองการให้กองทัพญี่ปุ่น ทยุทยุทบริเวณ ยุติการรบในวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ สมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิ อิโรฮิโต ทรงประกาศทางวิทยุกระจายเสียงยอมจำนน ต่อฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างไม่มีเงื่อนไข สงครามมหาเอเชียบูรพาดำเนินมาเกือบ ๔ ปี จึงยุติ และวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ มีพระบรมราชโองการว่า การประกาศสงคราม กับอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นโมฆะ เพราะเป็นการทำผิดเจตจำนงของประชาชนชาวไทย และฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายของบ้านเมือง ขบวนการเสรีไทย ซึ่งปฏิบัติงานได้ดินต่อต้านญี่ปุ่น และให้ความช่วยเหลือแก่ฝ่ายสัมพันธมิตร นับว่ามีส่วนช่วยให้สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจประเทศไทยอย่างมาก และได้ส่งผลให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ประกาศรับรองสันติภาพของไทย เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๘ แต่อังกฤษยังคงบ้ายเบี่ยง เพราะหวังผลประโยชน์บางประการ และได้หาทางบีบบังคับไทยทั้งด้านการเมือง การทหาร และเศรษฐกิจต่อไป

ผลกระทบจากสงครามมหาเอเชียบูรพา

ตลอดระยะเวลาสงคราม ประเทศไทยต้องประสบกับการโจมตีทางอากาศ สถานที่ราชการ และบ้านเรือนราษฎร ตลอดจนชีวิตและทรัพย์สินได้รับความเสียหาย และต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายทางทหารในการสงคราม เป็นจำนวนเงินถึง ๘๑๒ ล้านบาท กำลังพลเสียชีวิต จำนวน ๕,๙๕๗ คน ดังนี้ นายทหาร ๑๔๓ คน นายสิบ ๔๗๔ คน พลทหาร ๔,๙๔๒ คน ตำรวจ ๘๘ คน พลเรือน ๓๑๐ คน นอกจากการสูญเสียดังกล่าวแล้ว สงคราม ครั้งนี้ยังส่งผลต่อประเทศไทย ดังนี้

๑. ประเทศไทยถูกบังคับด้วยสนธิสัญญาสมบูรณ์แบบ ทำให้ต้องคืนดินแดนกลับคืน
ตรังกานู ไทรบุรี และปะลิส ซึ่งญี่ปุ่นมอบให้ไทย เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ แก่อังกฤษ
พร้อมต้องชดใช้ค่าเสียหายใน ๔ รัฐมลายู เป็นเงิน ๓๐ ล้านบาท พร้อมทั้งยอมขายข้าว ดีบุก
ยางพารา ไม้สักตามราคากำหนดและส่งข้าวจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตันให้อังกฤษโดยไม่คิดมูลค่า

๒. ประเทศไทยต้องคืนดินแดนที่ได้จากกรณีพิพาทอินโดจีน คือ พระตะบอง
เสียมราฐ และศรีโสภณ ให้แก่ฝรั่งเศส

๓. เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เกิดภาวะเงินเฟ้อ
ตลาดมืด การกักตุนสินค้า ฯลฯ

๔. สภาพสังคมเสื่อมโทรม คดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น ขวัญของทหารและประชาชน
ตกต่ำ

ในตอนปลายสงคราม สภาวะทางเศรษฐกิจของไทยเสื่อมโทรมลงมาก ไทยต้อง
ยึดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของไทยเทียบกับเงินเยนของญี่ปุ่น ๑ บาท ต่อ ๑ เยน ทำให้
ค่าเงินบาทลดลงถึงร้อยละ ๓๖ สินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพมีราคาแพงและขาดแคลน
เกิดตลาดมืดค้าของเถื่อน ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดตั้งองค์การสรรพากร
ออกบัตรปันส่วนแก่ข้าราชการและประชาชน เพื่อซื้อสินค้าที่เป็นอาหารประจำวันมี ข้าวสาร
น้ำตาล หมู เนื้อ แต่ก็ได้เป็นเพียงการบรรเทาความเดือดร้อนได้ส่วนหนึ่ง

การเอาชนะเพื่อสันติภาพและเตรียมพร้อมสำหรับสงคราม (Winning the Peace and Preparing for War)

การทำความตกลงสมบูรณ์แบบ

คณะผู้แทนไทยได้เดินทางไปสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ได้มีการ
ประชุมเจรจากับฝ่ายอังกฤษหลายครั้ง และในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ไทยได้ยินยอม
ลงนามในความตกลงสมบูรณ์แบบ (Formal Agreement for The Termination of The
State of War Between Siam and Great Britain and India) มีสาระสำคัญดังนี้

๑. รัฐบาลไทยตกลงบอกปฏิเสธการประกาศสงคราม เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม
ค.ศ. ๑๙๔๒

๒. รัฐบาลไทยแถลงว่าเป็นโมฆะบรรดาการที่ได้มาซึ่งอาณาเขตของบริติช
ที่ประเทศไทยได้กระทำหลังจากวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ จะถอนบรรดาเจ้าหน้าที่
และทหารไทยออกจากอาณาเขตบริติช คืนทรัพย์สินที่ได้เอาไปจากอาณาเขตเหล่านี้

จะใช้ค่าทดแทนอันเกิดจากที่ประเทศไทยยึดครองอาณาเขตเหล่านี้ จะไถ่ถอนเป็นเงินสเตอร์ลิงจากทุนสำรองสเตอร์ลิงที่เคยมีอยู่ซึ่งธนบัตรไทยที่เดินสะพัดอยู่

๓. รัฐบาลไทยตกลงว่าจะยอมรับผิดชอบชดใช้บรรดาทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ทุกชนิดของฝ่ายบริติชในประเทศไทย

๔. รัฐบาลไทยตกลงว่าจะเลิกพิทักษ์ธุรกิจจากธนาคารพาณิชย์ฝ่ายบริติช และยอมให้ดำเนินธุรกิจต่อไป

๕. รัฐบาลไทยตกลงยอมรับผิดชอบ โดยบวกดอกเบี้ยตามอัตราส่วนร้อยละสมควรใน ส่วนการใช้เงินค้ำจ่ายเกี่ยวกับเงินกู้

๖. รัฐบาลไทยตกลงว่าจะร่วมมือเต็มที่ในบรรดาข้อตกลงเพื่อความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งองค์การสหประชาชาติเห็นชอบแล้ว

๗. รัฐบาลไทยรับว่าจะไม่ตัดคลองข้ามอาณาเขตไทยเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับอ่าวไทย โดยที่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรมิได้เห็นพ้องด้วยก่อน

๘. รัฐบาลไทยตกลงว่าจะจัดการเพื่อสถาปนาการค้าระหว่างประเทศไทยกับอาณาเขตบริติชที่ใกล้เคียง

๙. รัฐบาลไทยรับว่าจะเจรจากับรัฐบาลสหราชอาณาจักรโดยเร็วที่สุด เพื่อทำสนธิสัญญาการตั้งถิ่นฐานการพาณิชย์ และการเดินเรือฉบับใหม่

๑๐. ข้อความเหมือนข้อ ๙ แต่ทำกับรัฐบาลอินเดีย ระหว่างที่ยังไม่ได้ทำสนธิสัญญาดังกล่าวในข้อ ๙ และข้อ ๑๐

๑๑. รัฐบาลไทยรับว่าจะถือตามบทบัญญัติ แห่งสนธิสัญญาการพาณิชย์และเดินเรือ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๙๓๗

๑๒. รัฐบาลไทยรับว่าจะมีส่วนร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศทั่วไปใด ๆ เกี่ยวกับติบุกหรือยาง ซึ่งอนุโลมตามหลักการข้อตกลงว่าด้วยโคกกันต์ ตามแต่องค์การสหประชาชาติหรือคณะมนตรีเศรษฐกิจและ การสังคมแห่งองค์การนั้นจะได้ตกลงกัน

๑๓. ไม่ช้ากว่าวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ.๑๙๔๗ รัฐบาลไทยรับว่านอกจากจะเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการผสม ณ วอชิงตัน หรือองค์คณะใด ๆ ที่จะมาทำการแทน และในกรณีข่าว นอกจากจะได้เป็นไปตามคำอำนวยขององค์การพิเศษ ที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อการนั้นแล้ว จะห้ามบรรดาการส่งข้าว ติบุก ยาง และไม้สักออกนอกประเทศและจะจัดระเบียบการค้าและไร่การผลิตโคกกันต์เหล่านี้

๑๔. รัฐบาลไทยรับว่าเมื่อเอาข้าวไว้ให้พอเพียงแก่ความต้องการภายในของไทยแล้ว จะจัดให้มีข้าวสาร ณ กรุงเทพฯ โดยไม่คิดมูลค่าเพื่อให้องค์การที่รัฐบาลแห่งราชอาณาจักร จะได้แจ้งให้ทราบนั้น ใช้ประโยชน์ได้เป็นปริมาณเท่ากับข้าวส่วนที่เหลือ ซึ่งสะสมไว้และมีอยู่ในประเทศไทย ณ บัดนี้ แต่ไม่เกินหนึ่งกับกึ่งล้านตันเป็นอย่างมาก หรือจะได้ตกลงกัน ให้เป็นข้าวเปลือก หรือข้าวกล้องอันมีค่าเท่ากันก็ได้

๑๕. ไม่ช้ากว่าวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ.๑๙๔๗ รัฐบาลไทยตกลงว่าจะจัดให้องค์การข้าวดังกล่าวในข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ใช้ประโยชน์ได้ในข้าวทั้งหมด อันเป็นส่วนที่เหลือ จากความต้องการภายในประเทศไทย

๑๖. รัฐบาลไทยจะให้สายการบินอากาศฝ่ายพลเรือนแห่งจักรภพประชาชาติ บริติชได้รับผลปฏิบัติ โดยความตกลงอันจะได้เจรจากันกับรัฐบาลแห่งสมาชิกของจักรภพ ประชาชาติบริติช

๑๗. รัฐบาลไทยรับว่าจะทำความตกลงกับรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและ รัฐบาลอินเดีย เพื่อต่างฝ่ายต่างบำรุงรักษาที่ฝั่งศพสงคราม

๑๘. รัฐบาลไทยตกลงว่ายังคงใช้อยู่ซึ่งบรรดาสนธิสัญญาสองฝ่ายระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย และระหว่างอินเดียนกับประเทศไทย ตามแต่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียจะได้ระบุแล้วแต่กรณี ภายใต้บังคับแห่งข้อแก้ไขใด ๆ ที่รัฐบาล แห่งสหราชอาณาจักรหรือรัฐบาลอินเดียจะแจ้ง ให้ทราบ และถือสนธิสัญญาใด ๆ ซึ่งมีได้ระบุ ไว้ดังกล่าวนั้น เป็นอันยกเลิกไป

๑๙. รัฐบาลไทยตกลงให้อย่างใช้อยู่ระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศไทย และ ระหว่างอินเดียนกับประเทศไทย บรรดาสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงหลายฝ่าย ซึ่งทำไว้ก่อนวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ ในกรณีประเทศไทยมิได้เป็นภาคี รัฐบาลของ ประเทศทั้งสองดังกล่าวจะได้แจ้งให้ประเทศไทยทราบ รัฐบาลไทยจะได้จัดการที่จำเป็น โดยทันที ตามความในสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงดังกล่าว

๒๐. ในระหว่างที่ยังมิได้รับให้เข้าเป็นภาคีแห่งองค์การระหว่างประเทศใด ๆ ซึ่งตั้งขึ้นภายหลังวันที่ ๗ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๑ อันเป็นองค์การที่สหราชอาณาจักรหรืออินเดีย เป็นสมาชิกอยู่ รัฐบาลไทยตกลงว่าจะปฏิบัติตามข้อผูกพันใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นหรือเนื่องด้วย องค์การนั้น ๆ หรือเอกสารที่จัดตั้งองค์การนั้น ๆ ขึ้นตามแต่รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักร หรืออินเดีย แล้วแต่กรณีจะได้ระบุในเวลาใด ๆ

๒๑. โดยคำนึงถึงค่านับสัญญาซึ่งรัฐบาลไทยให้ไว้ข้างบนนี้ รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดีย ตกลงถือว่าสงครามสิ้นสุดลง และจะดำเนินการโดยทันที

ในอันจะกลับเจริญความสัมพันธ์ไมตรี กับประเทศไทย และแลกเปลี่ยนผู้แทนทางทูตกัน

๒๒. รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียรับรองด้วยว่า จะสนับสนุน การที่ประเทศไทย สมัครเข้าเป็นสมาชิกแห่งสหประชาชาติ

๒๓. ภาคิผู้ทำสัญญานี้ตกลงกันว่า คำว่า “บริติช” ในความตกลงนี้ ๑) เมื่อใช้ แก่บุคคลธรรมดา หมายความว่า บรรดาในข้อบังคับของพระมหากษัตริย์แห่งบริเตนใหญ่ ไอร์แลนด์ และอาณาจักรบริติชโพ้นทะเล จักรพรรดิแห่งอินเดีย ตลอดจนบุคคลในอารักขา ของพระมหากษัตริย์ ๒) เมื่อใช้แก่อาณาเขต หมายความว่า บรรดาเขตใด ๆ ในอธิปไตย อธิราช อารักขา หรืออาณัติของพระมหากษัตริย์แล้วแต่กรณี ๓) เมื่อใช้แก่นิติบุคคล หมายความว่า บรรดานิติบุคคลซึ่งได้รับสถานภาพเช่นนั้น จากกฎหมายที่ใช้อยู่ในอาณาเขตใด ๆ ดังกล่าวแล้ว ๔) เมื่อใช้แก่ทรัพย์สิน สิทธิ หรือผลประโยชน์ หมายความว่าทรัพย์สิน สิทธิหรือ ผลประโยชน์ ของบุคคลดังระบุไว้ใน ๑) หรือ ๓) ข้างต้น

๒๔. ความตกลงนี้ใช้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ทำควบกกันเป็นสามฉบับ เป็นภาษาอังกฤษ ณ สิงคโปร์ เมื่อวันที่ หนึ่ง มกราคม คริสตศักราช พันเก้าร้อยสี่สิบหก ตรงกับ พุทธศักราช สองพันสี่ร้อยแปดสิบเก้า

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ถูกขึ้นชื่อว่าเป็นประเทศแพ้สงคราม แต่สิ่งที่ประเทศไทย ได้รับก็ไม่พ้นความบอบช้ำ ทั้งทรัพย์สินที่เสียหาย บ้านเรือนประชาชน ส่งผลให้ผู้คนจำนวน นับแสนไร้บ้านอยู่อาศัย ครอบครัวแตกแยกสูญเสียคนสำคัญไป กว่าที่พื้นตัวกลับมาก็กู้ใช้เวลา ไปไม่น้อยเลยทีเดียว

บทสรุป

SIAM ON WAR 2484 ได้นำกรณีพิพาทอินโดจีน หรือ “สงคราม ฝรั่งเศส - ไทย” (French-Thai War) มาเป็นกรณีศึกษาตามหลักคิดแนวทาง การทำสงครามของ Clausewitz ที่ว่า “สงครามคือความต่อเนื่องของ การดำเนินนโยบายทางการเมืองโดยวิธีอื่น” อันจะเป็นข้อคิดสำคัญ ในการประเมินหนทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังทางทหาร เพื่อดำรงไว้ ซึ่งเป้าหมายทางการเมือง ซึ่งผู้นำทั้งทางการเมืองและทางการทหารสามารถ นำบทเรียนเหล่านี้ ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งเหตุการณ์

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน และการกำหนดยุทธศาสตร์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์ และยุทธการ องค์ประกอบของสงครามที่เคลาเซวิทซ์กล่าวว่า “**มีสามส่วนที่เป็นองค์ประกอบของสงคราม ได้แก่ รัฐบาล ผู้นำทหาร และประชาชน**” ที่จะต้องมีการรักษาสมดุลของความเข้มแข็งของทั้งสามองค์ประกอบไปด้วยกัน โดยแม่ทัพผู้มีความสำคัญในการปฏิบัติการทางการทหารในระดับยุทธการและยุทธวิธี แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายการเมือง ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจนในการทำสงครามให้กับแม่ทัพ เพื่อให้ดำเนินการภายใต้นโยบายดังกล่าว ดังคำกล่าวที่ว่า การเมืองจะต้องนำการทหาร การทหารจะเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลหรือฝ่ายการเมือง โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศตัดสินใจ จากนั้นต้องพิจารณาถึงความสามารถทางการข่าวกรอง การประเมินค่า และการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือที่ใช้ของกำลังอำนาจแห่งชาติ การตอบโต้ การปรับแผนการรบ และการประเมิน โดยต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงแนวทางในการสิ้นสุดสงคราม การเอาชนะเพื่อสันติภาพและการเตรียมพร้อมสำหรับสงคราม ในลำดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ^๑ โกวิท ตั้งตรงจิตรม, “เล่าความหลังครั้งสงคราม”, กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ พิมพ์คำ (๒๕๕๔) หน้า ๑๖
- ^๒ “ชาตินิยมยุคแรก สมัย จอมพล แปลก พิบูลสงคราม.” rightdownleftup.blogspot. มกราคม 2557.< <http://rightdownleftup.blogspot.com/p/blog-page.html>> ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓.
- ^๓ วิชิต วัฒนกุล (พ.อ.). “สงครามระหว่างไทยและอินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๔”. ศิลปวัฒนธรรม, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๗, พฤษภาคม ๒๕๒๘
- ^๔ “จุดจบทหารฝรั่งเศส พกเบ็ดไปรบ เตรียมเกี่ยวจุมุกทหารไทยร้อยเป็นพวง นึกว่าไทยอ่อนแอ-โง่.” Silpa3mac.com. ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๒ <https://www.silpa-mag.com/history/article_28858> ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓.
- ^๕ “กรณีพิพาทอินโดจีน.” topicstock.pantip.com. ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙. <<http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2006/02/K4126698/K4126698.html>> ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓
- ^๖ “การรบที่เกาะช้าง.” วิกิพีเดีย.<<https://th.wikipedia.org/wiki/การรบที่เกาะช้าง>> ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓.
- ^๗ “สงครามมหาเอเชียบูรพา.” บ้านจอมยุทธ.<https://www.baanjomayut.com/library_4/war_in_eastern_asia/23.html> ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓.